

N:o 44.

Ank. till Riksd. Kansli d. 21 April 1869, kl. 1 e. m.

*Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 6, i
anledning af väckt motion rörande fördelningen emellan socknar
inom samma pastorat af återvunnen helgonskyld.*

Genom Kongl. Danske Ordinantien den 14 Juni 1539 och Konung Fredrik den 2:dres Bref den 23 Mars 1568, hvilka handlingar stadfästats genom Malmö Recess den 18 September 1662 och sedermera utfärdade författningar, förordnades att af den utlaga, som under benämning helgonskyld af ålder utgöres inom provinserna Skåne, Halland och Blekinge, skulle i de inom två mil från städerna belägna landtförsamlingar en del utgå till dessa städers skolor, mot skyldighet för lärjungarne att inom församlingen upphålla kyrkosången och barnaundervisningen. Detta förhållande undergick efter hand den förändring, att församlingarne i vanlig ordning sjelfva antogo klockare, men icke desto mindre fortfarande utgjorde helgonskyld till stadsskolorna, hvilkas lärare fingo helgonskyldsspanmålen sig anslagen såsom lön. Men sedan vid flera riksdagar fråga förevarit derom att hvad i dylikt skattebidrag till stadsskolorna erlades, måtte för framtiden, emot ersättning till skolorna, få af vederbörande församlingar för uppgifna ändamål användas, beslöto Rikets Ständer för sin del vid riksdagen 1853—1854, att den till stadsskolorna inom Lunds stift och provinsen Halland ingående helgonskyld skulle från skolorna skiljas och till församlingarne återställas, med förbindelse för dessa att angående helgonskyldens framtida användande till stiftets konsistorium afgifva förslag, som derefter skulle af konsistorium med dess eget utlåtande till Kongl. Majts nådiga pröfning insändas; hvarjehnte Rikets Ständer i sammanhang härmed anvisade skolorna ett helgonskyldens värde motsvarande kontant anslag; och blef till följd häraf genom Kongl. Brefvet till Kammar-kollegium den 17 September 1856 stadgadt: "att den till skolorna i Lund, Malmö, Landskrona, Helsingborg, Ystad, Christianstad, Cimbrishamn och Sölvesborg inom Lunds stift samt i Halmstad, Warberg och Falkenberg i provinsen Halland, af de inom 2 mil från städerna belägna socknar utgående helgon-

Bih. till Riksd. Prot. 1869. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 17 Häft.

skyld skulle från skolorna skiljas och återställas till församlingarne, för att till deras egna behof i öfverensstämmelse med det ursprungliga ändamålet användas, mot det att skolorna tillgodokomme det helgonskyldens värde motsvarande årliga penninganslag.“

Vid såväl 1862 som 1865 års riksdagar föreslog Herr Anders Pehrsson från Christianstads län att, som inom de pastorater, hvilka bestodo af flera församlingar, med helgonskyldens utgörande tillförene sålunda tillgått, att den ena församlingen lemnat större eller mindre del af den derifrån utgående helgonskylden till pastoratets gemensamma klockare, hvaremot den andra församlingens helgonskyld levererats till en stadskola, men det, i följd af helgonskyldens återställande från skolorna till församlingarne, inträffat att den församling, hvarifrån denna helgonskyld utgått, kunnat för egna behof densamma använda, under det att den andra församlingen måst ensam aflöna den gemensamma klockaren, den förklaring måtte meddelas, att helgonskyld, som återgått från stadsskolorna, skulle i pastorat, som bestodo af flera församlingar, tillfalla pastoratet gemensamt, efter den grund, enligt hvilken helgonskylden för pastoratet utginge. I öfverensstämmelse med de Betänkanden Allmänna Besvär- och Ekonomi-Utskottet, till hvars behandling denna fråga vid omförmälda riksdagar hänvisades, afgaf, lemnades motionerna dock utan vidare afsende.

Nu har Herr *Anders Pehrsson* uti en inom Andra Kammaren väckt motion, under andragande af hvad här ofvan blifvit anfördt samt med förmenande att, då tvister i omförmälda hänseende lätteligen kunde uppstå och frågan anginge ett stort antal församlingar, det voro lagstiftningens skyldighet att rätta ifrågavarande felaktighet, föreslagit: att Riksdagen för sin del måtte besluta och i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att en förklaring af Kongl. Brefvet till Kammarkollegium den 17 September 1856 angående helgonskylden utfärdas, hvarigenom förordnas, att, då i ett pastorat, som består af två eller flera församlingar, der ofvan-omförmälda förhållande eger rum och någon af dessa återvunnit till stadsskolorna förut utgående klockarhelgonskyld, denna återvunna helgonskyld skall tillgodokomma församlingarne inom pastoratet gemensamt i förhållande till hvarje församlings hemmantal, för att till derför bestämdt ändamål användas.

Utskottet erkänner visserligen önskligheten deraf att ifrågavarande Kongl. Bref egt en sådan ordalydelse, att tvister rörande detsammes tydning kunnat undvikas; men då de rättsförhållanden, hvilka uti förevarande hänseende kunna förefinnas, utan tvifvel äro af högst mångfaldig och vexlande beskaffenhet, lär deras bedömande, vid möjligen uppkommande tvister, lämpligast och bäst böra för hvarje särskildt fall öfverlemnas åt vederbörande myndighet; hvadan Utskottet, med hänsigt jemväl dertill att det föreslagna förtydligandet således icke torde motsvara det dermed afsedda ändamålet, vördsamt hemställer:

att Herr Anders Pehrssons berörda motion måtte af Riksdagen lemnas utan afsende.

Stockholm den 13 April 1869.

På Utskottets vägnar:

Alb. Lindhagen.